

Kiertotalouden manifesti: Mielen ja materian muodonmuutos

”Mottainai” on japanilainen ilmaisu, joka tarkoittaa; älä heitä pois vaan käytä uudelleen. Heille se on muistuma ajalta, jolloin tavaraa oli niukalti ja kaikki käytettiin viimeiseen pisaraan saakka. Me puhumme nykyään kiertotaloudesta. Se on sekä ajattelutapa että järjestelmä. Kiertotalous johdattaa meidät systeemiajattelun juurille. Oppiessamme ymmärtämään maapallon ekosysteemin syy-seuraus suhteita paremmin, kykenemme luomaan uusiutuvia järjestelmiä ja kestävää bisnestä. Se edellyttää ajattelun muutosta lineaarisesta ”take-make-waste” mallisesta tuotannosta jätteettömään, päästöttömään ja regeneratiiviseen talouteen.

Kiertotaloudessa tavoitellaan a) resurssien ja energian käytön maksimointia niin, ettei synny jätettä, b) huolehditaan tuotteiden arvon kierrosta taloudessa ja c) kulutusta siirretään palvelujen käyttämiseen, jakamiseen ja kierrättämiseen omistamisen sijaan.

Kiertotalous tarjoaa ratkaisun avaimet

Elämme maailmantalouden muodonmuutoksen aikaa. Kuluttajat ja maiden hallitukset ympäri maailmaa etsivät kuumeisesti ratkaisuja ilmastonmuutoksen hallintaan. Suomi on asettanut tavoitteeksi olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Ulkoministeriöstä Juha Markkasen twiitti kiertotalousteeman nostosta Suomen kärkihankkeeksi ja määrärahojen lisäys on selkeä ohjauksellinen viesti. Odottavat katseet ovat siirtyneet yrityselämään päin.

Tulevaisuutta jokaisessa yrityksessä

Liikkeelle voi lähteä oman toiminnan tarkastelusta. Tunnistaa toiminnan vaikutukset ja löytää keinoja kehittää liiketoiminnan osa-alueita ekologisemmaksi. Työkaluja on tarjolla monia. Suomen yrittäjien julkaisema [yrittäjän ilmasto-opas](#) esittelee 80 keinoja, kuinka voi hillitä ilmastonmuutosta, saavuttaa kustannussäästöjä ja samalla parantaa bisneksen kannattavuutta. Sitran kokoama [Hiilineutraaliuden rakennuspalikat työkalupakki oppaan](#) avulla yritykset voivat kehittää liiketoimintaansa vähähiilisemmäksi ja puhtaammaksi. Monet toimijat (esimerkiksi Kierrätyskeskus) tarjoavat palveluita ja laskureita mitata toiminnan ympäristövaikutuksia ja luonnonvarojen säästöjä.

7 tapaa kehittää bisnestä kiertotalouden ympärille

Tulevaisuudessa bisneksen ennustetut ansaintamallit siirtyvät yhä enemmän kiertotalouteen, dematerialisaatioon eli tuotteista palveluihin, teknologian hyödyntämiseen optimoinnissa ja jakamistaloudelle *. Kyse ei ole marginaalisesta bisneksestä vaan Sitran arvion mukaan hiilineutraalius luo 6 000 miljardin euron suuruiset markkinat älykkäille vihreille ratkaisuille vuoteen 2050 mennessä. Tässä seitsemän tapaa kehittää uusi kestävä kiertotalousbisnes.

1. **Kehitä tuotteesta palvelu.** Palvelussa asiakas maksaa hyödyistä, ei omistuksesta. Esimerkiksi Reima Play tarjoaa lastenvaatepalvelua kuukausimaksua vastaan.
2. **Korvaa nykyinen uusiutumaton materiaali uusiutuvalla.** Tarjoa kuluttajille puhtaita vaihtoehtoja korvaamaan myrkylliset, saastuttavat ja ei-kierrätettävät tuotteet.
3. **Kehitä ratkaisu tuotteiden ylläpitoon, huoltoon ja korjaukseen.** Esimerkiksi Oikiat design Oy loi vaatelaastarin, joka soveltuu paikkaamiseen, peittämiseen ja koristeluun.
4. **Panosta tuote- ja palvelusuunnitteluun,** joka pidentää tuotteen elinkaarta, tehostaa prosessia ja minimoi hukkaa. Kestävällä palvelumuotoilulla luodaan pohja kiertotalouden onnistumiseen.

5. **Luo bisnesmalli hyödyntäen jätevirtoja.** Resurssiviisautta on käytöstä poistettujen tuotteiden ja materiaalien hyödyntäminen uusien tuotteiden valmistuksessa. Kierrätettäviä raaka-aineita löytyy kuluttajilta, teollisuudesta, rakentamisesta ja maataloudesta. Esimerkiksi maatalouden jätteitä hyödynnetään niin bioenergian tuotannossa kuin kosmetiikkateollisuudessa.
6. **Perusta jakamisalusta.** Kaikkea ei tarvitse omistaa itse. Digitaalisen palvelualustan avulla voit aktivoida ihmiset jakamaan, vaihtamaan ja vuokraamaan tiloja, tavaroita ja työkaluja. Esimerkkejä ovat kotimajoitus, liikenne-ajoneuvot, työkalut, asusteet, ruoka, yms. Verkkokirpputori Tori.fi on kaikille tuttu alan suurin toimija Suomessa.
7. **Konsultoi ja valmenna.** Ympäristövaikutusten laskentapalveluille on kysyntää. Voit myös suunnata valmennuksesi suoraan yksityishenkilöille ja tehdä vaikuttajaviestintää. Esim. Upright project Oy tarjoaa yrityksille laskurin mitata vaikuttavuutta.

Downshifting, slow-life ja minimalistisuus ovat kaikki kestävän elämäntavan kasvavia suuntauksia. Ne kertovat tarinaa ”kuluttajien” mielen muodonmuutoksesta, joka haastaa yritykset uudistumaan. Kiertotalouden systeemin muutos syntyy toiminnan muutoksesta ja toiminnan muutokseen tarvitaan ajattelun muutos. Itse kunkin kohdalla henkilökohtaisesti. Elämme ”mottainai” renessanssia, jossa materia kiertää, hyödytön muuttuu hyödylliseksi, arvoton arvokkaaksi, ruma kauniiksi ja vastoinkäyminen voitoksi. Kiertotalousyrittäjyys tuntuu virtana luissa ja sydämessä asti. Se vie mielen ja sitä kautta toiminnan itseä suurempaa päämäärää kohti. Sen hurmoksen olen saanut itse kokea ja haluan, että koet sen myös!

* Lähde: Demos Helsinki, Futures Brief The consumer business models of the future

Kiertotalousyrittäjyydestä keskustellaan lisää maksuttomassa [Futurebisnes](#) webinaarissa 8.9.2020. Tervetuloa mukaan!

Webinaari on osa FutureBisnes-hanketta, jota toteuttaa Suomen Yrittäjäopisto ja rahoittaa Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen kautta.

Nina Maarit Partanen
Bisnesvalmentaja, Project Impact Oy